

geïllustreerd door vier plaatjes naar photo's, waarvan er een reeds bekend is uit het werk van PEKELHARING en WINKLER, twee voorkomen in het boek van VORDERMAN en een wel voor het laatstgenoemde boek bestemd was, maar daarin niet is opgenomen.

In 17. bladzijden geeft deze brochure een goed overzicht van de beri-beri.

Een paar opmerkingen zal ik mij veroorloven.

BONTIUS (1645) was niet de eerste, die de ziekte beschreef. Sommigen meenen reeds bij HIPPOCRATES aanduidingen daarover te vinden en later bij CELSUS, bij CAJUS PLINIUS SECUNDUS en bij STRABO. In China zijn zeker veel oudere beschrijvingen. ANDERSON meent sporen er van te vinden in den tijd van Keizer HWANG-TI (2700 v. Chr.).

Hoewel de naam kakké daar waarschijnlijk al 200 jaar v. Chr. voorkomt, gaf KAK-KO de eerste korte beschrijving omstreeks 70 v. Chr. en vinden wij uitgebreide en, voor dien tijd, duidelijke ziektebeelden van beri-beri omstreeks 650 na Chr. door SON-SHI-BAKU en omstreeks 750 door O-TO.

Waar in deze brochure over het onderzoek van PEKELHARING wordt gesproken, moest daarbij ook WINKLER vermeld zijn, want uit hun boek blijkt nergens, wat de een en wat de ander meer in het bijzonder heeft onderzocht.

Minder juist is het, dat EIJKMAN en VORDERMAN het nadeel van het eten van ontbolsterde rijst hebben aangewezen. Deze onderzoekers hebben dat wel nader geconstateerd, maar het feit zelf was al een dertigtal jaren vroeger door SIMMONS in Japan medegedeeld en de oorzaak daarvan in de ontbolstering gezocht.

Zeker zullen niet alle kenners van beri-beri zich vereenigen met de uitspraak, dat de ziekte niet besmettelijk is. De schrijvers hadden zich tot het uitspreken der hooge waarschijnlijkheid daarvan moeten bepalen.

Het doel der schrijvers, om de aandacht op deze ziekte te vestigen, daar zij wellicht ook nu en dan in sommige ziekeninrichtingen in Europa voorkomen kan, is zeker door deze uitgave bereikt.

Dr. C. L. VAN DER BURG.

C O R R E S P O N D E N T I E.

Namens de commissie belast een onderzoek in te stellen naar mogelijke schadelijke gevolgen der vaccinatie, heb ik de eer H.H. collega's, die een vraagkaart van de commissie hebben ontvangen, doch nog niet teruggezonden, te verzoeken vóór Donderdag 6 Maart voor terugzending te willen zorgdragen.

C. DEKKER, *Secretaris der Commissie.*

Bij de mededeeling van de samenstelling van het nationaal comité voor het XIVde Internationaal Geneeskundig Congres te Madrid, in het nummer

van verleden week, is verzuimd onder de leden van genoemd comité te noemen Dr. A. MIJNLIEFF te Tiel.

Namens het comité:

P. MUNTENDAM, *Secretaris-Penningmeester.*

—
—
INGEZONDEN.
—

*Aan den WelEd. HoogGel. Heer Prof. A. P. FOKKER.
HoogGeleerde Heer!*

Er zijn eenige onduidelijkheden in onze gedachtenwisseling binnengeslopen. Vóórdat deze opgehelderd zijn, gevoel ik mij niet in staat, die gedachtenwisseling voort te zetten. Mag ik U daarom eenige vragen doen, met het beleefde verzoek, die stuk voor stuk te willen beantwoorden?

U begint met mij de „inconsequentie van KOCH” nader toe te lichten. Het doet mij leed, dat U deze overbodige moeite hebt gedaan: De „tegenstelling” toch tusschen KOCH’S meening in 1884 en die in 1901 was mij niet ontgaan, dank zij al de pennen, die daarover geschreven hebben. Daarover heb ik het echter ook niet gehad. Ik moet U beleefd verzoeken, op blz. 296 van mijn vorig schrijven r. 16 v. o. en vlg. te lezen. Daar staat: „Ik heb uw opstel eenige malen gelezen, doch *het verband tusschen deze gevolgtrekking en KOCH’S verandering van houding* 1) is mij duister gebleven”. Met „deze gevolgtrekking” bedoelde ik uwe „conclusie, dat het bewijs voor het ontstaan van tuberculose door infectie niet is geleverd” (zie blz. 239 2) van uw opstel). Ook *thans* is dat verband mij nog even duister als toen. Ik verzoek U dus beleefd, mij de vraag te willen beantwoorden:

Welk verband bestaat er tusschen KOCH’S „verandering van houding” en uwe „conclusie, dat het bewijs voor het ontstaan van tuberculose door infectie niet is geleverd”?

Diezelfde „conclusie” heeft mij er toe gebracht, het te „doen voorkomen, alsof (U) de longtuberculose „van zelf” wil laten ontstaan”. Dat „van zelf” ontstaan, schrijft U, „is door mij natuurlijk zoo bedoeld, dat wij de oorzaken eenvoudig niet kennen” (zie, blz. 430, 299—300). Daar wij nu als *de oorzaak* van de longtuberculose bij den mensch den *tuberkelbacil* beschouwen, moet ik U vragen:

Houdt U den tuberkelbacil, die in tuberculeus menschelijk longweefsel wordt gevonden, voor de oorzaak van de longtuberculose bij den mensch, of niet?

Indien ja, wat bedoelt U dan met de uitdrukkingen: „het bewijs voor het ontstaan van tuberculose door infectie (is) niet geleverd”, en: „wij kennen de oorzaken van de longtuberculose niet”?

U houdt mij voor, dat ik „de hoofdzaken geregeld voorbijzie en (U) aanval

1) Ik cursivier *thans*.

2) In dezen brief wordt naar bladzijden van de nummers van dezen jaargang van dit *Tijdschrift* verwezen.